

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Marksistinė filosofija	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Doc. dr. Kęstas Kirtiklis	Filosofijos fakultetas, Filosofijos istorijos ir logikos katedra, Universiteto g. 9, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Bakalauro	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė	7 semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	140	48	92

Dalyko (modulio) tikslas		
<p>Šis dalykas yra įvadas į Vakarų marksizmo filosofiją. Kurse pristatomas marksizmo filosofų požiūris į moderniosios Vakarų filosofijos problemas (tokias kaip individo ir bendruomenės santykio, istorijos filosofijos ir istorijos veikėjo, pažinimo prigimties ir kt.), supažindinama su svarbiausiomis marksizmo filosofijos sąvokomis (susvetimėjimas, išnaudojimas, istorinis materializmas, klaidinga sąmonė, klasinė sąmonė, ideologija, hegemonija ir kt.), kurios vaidina nemenką vaidmenį tiek šiuolaikinėje filosofijoje, tiek socialinėje teorijoje.</p> <p>Sėkmingai išklausę šį dalyką studentai sugebės formuluoti pagrindines klasikinės marksizmo filosofijos problemas, įvardinti ir pristatyti svarbiausias teorines pozicijas šių problemų atžvilgiu, formuluoti ir kritiškai įvertinti pagrindinius argumentus už ir prieš šias pozicijas.</p> <p>Dalykas prisideda prie šių Filosofijos bakalauro studijų programos dalykinių kompetencijų ugdymo: Pamatinių filosofijos problemų išmanymas; Filosofijos paradigmu taikymas bendrųjų žmogaus ir pasaulio santykio problemų svarstyme; Filosofinio teksto kūrimo kompetencija; Daugiadalykinio požiūrio taikymas.</p> <p>Dalykas taip pat prisideda prie Filosofijos bakalauro studijų programos siekinių: marksizmo filosofijos studijos ugdo kritinį mąstymą; išraiškos tikslumą formuluojant ir gvildenant filosofijai rūpimas problemas; tekstų interpretavimo įgūdžius; mokėjimą filosofiniais aspektais analizuoti ir vertinti mokslo, kultūros ir socialinius reiškinius. Dalykas ugdo praktinius gebėjimus viešai dėstyti mintis bei argumentuoti; analizuoti ir interpretuoti įvairialypę informaciją.</p>		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
- Gebės įvairiapusiškai ir nuodugnai analizuoti klasikines marksizmo filosofijos pozicijas.	Probleminis dėstymas, demonstravimas, aktyvaus mokymosi metodai (grupės diskusija), tiriamieji metodai (informacijos paieška ir analizė)	Darbas seminarų metu, egzaminas (atvirojo tipo klausimai).

- Gebės interpretuoti, komentuoti ir konsultuoti aktualiais epistemologijos klausimais.	Probleminis dėstymas, demonstravimas, aktyvaus mokymosi metodai (grupės diskusija), tiriamieji metodai (informacijos paieška ir analizė)	Darbas seminarų egzaminas (atvirojo klausimai).
- Gebės suvokti ir paaiškinti marksistinės filosofijos nagrinėtos problematikos kompleksiskumą bei jos tarpdisciplininį pobūdį.	Probleminis dėstymas, demonstravimas, aktyvaus mokymosi metodai (grupės diskusija), tiriamieji metodai (informacijos paieška ir analizė)	Darbas seminarų egzaminas (atvirojo klausimai).
- Gebės atpažinti ir komentuoti kitose filosofijos šakose bei kitose disciplinose esančias marksistinės filosofijos įtakas.	Probleminis dėstymas, demonstravimas, aktyvaus mokymosi metodai (grupės diskusija), tiriamieji metodai (informacijos paieška ir analizė)	Darbas seminarų egzaminas (atvirojo klausimai).
- Gebės išdėstyti ir pagrįsti savo mintis bei tyrimų rezultatus. Gebės diskutuoti, pateikti argumentus, derinti nuomones, ieškoti sutarimo, išvesti apibendrinančias išvadas.	Probleminis dėstymas, demonstravimas, aktyvaus mokymosi metodai (grupės diskusija), tiriamieji metodai (informacijos paieška ir analizė)	Darbas seminarų egzaminas (atvirojo klausimai).

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Marksizmo samprata ir ištakos. Utopinis socializmas. Vokiečių filosofija: Hegelis, „dešinieji“ ir „kairieji“ hegelininkai. Feuerbachas. K. Marxas kaip filosofijos kritikas.	2		6				8	15	Skaitiniai seminarams: G. W. F. Hegel „Istorijos filosofija (p. 27-63); L. Feuerbach „Krikščionybės esmė“ (51-85); K. Marx „Tezės apie Feuerbachą“ (K. Marx ir F. Engels „Rinktiniai raštai“ t. II, p. 362-364); K. Marx „Ekonominių ir Filosofinių 1844 metų rankraščių“ fragmentas p. 402-425.
2. Jaunojo K.Marxo filosofija Istorijos koncepcija: istorinis materializmas. Antropologija: darbo kaip žmogaus esmės koncepcija. Susvetimėjimas.	4		6				10	16	Skaitiniai seminarams: K. Marx ir F. Engels „Vokiečių ideologija“ fragmentas p. 13 – 39; K. Marx „Dėl politinės ekonomijos kritikos“ pratarmė (K. Marx ir F.

								Engels „Rinktiniai raštai“ t. I, p. 302-306); K. Marx „Ekonominių ir Filosofinių 1844 metų rankraščių“ fragmentas p. 357-401	
3. Brandusis Marxas. Nuo filosofijos prie ekonomikos? Išnaudojimo koncepcija Prekės fetišizmas.	4		4				8	11	Skaitiniai seminarams: K. Marx, F. Engels „Komunistų partijos manifestas“ (K. Marx ir F. Engels „Rinktiniai raštai“ t. I, p. 8-38); K. Marx „Prekė ir pinigai“ („Kapitalas“ I t. I sk. 2009 m. leidime p. 61-118)
4. F. Engelsas ir marksistinės ortodoksijos formavimasis. Dialektinis materializmas. Istorinio materializmo rekonceptualizacija. K. Kautskis. A. Labriola.	2		4				6	12	Skaitiniai seminarams: F. Engels „Liudvigas Feuerbachas ir klasikinės vokiečių filosofijos pabaiga“ (K. Marx ir F. Engels „Rinktiniai raštai“ t. II, p. 322-361); A. Labriola „Apie istorinį materializmą“ (Filosofijos istorijos chrestomatija. XIX ir XX a. Vakarų Europos ir Amerikos filosofija, p. 151-162).
3. „Revizionistinė“ marksizmo filosofija. Klasinės sąmonės problema: G. Lukacsas. A. Gramscis: istorijos samprata, ideologijos samprata, intelektualai ir klasių kova, hegemonijos koncepcija.	2		4				6	10	Skaitiniai seminarams: G. Lukacs „Klasinė sąmonė“ (p. 92 – 119); A. Gramsci „Filosofijos ir istorijos problemos“ (p. 95-108)
6 Nuo marksizmo prie post-marksizmo? K. Korschas: teorijos ir praktikos santykio permąstymas. Frankfurto mokykla. M. Horkheimeris ir instrumentinio proto kritika. Kritinės teorijos koncepcija. Apšvietos projekto kritika. Th. W. Adorno: negatyvioji dialektika. H. Marcuse: marksizmas ir psichoanalizė. Technologinio racionalumo kritika. W. Benjaminas: neo-marksistinė istorijos ir kultūros filosofijos rekonceptualizacija.	2		8				10	20	Skaitiniai seminarams: K. Korsch „Why I am a Marxist“; M. Horkheimer ir Th. Adorno „Apšvietos dilaktika“ (p. 21-67); H. Marcuse „Vienamatis žmogus“ (p. 193-223); W. Benjamin „Apie istorijos sampratą“, (W. Benjamin <i>Nušvitimai</i> , p. 325-335).
7. Pasiruošimas atsiskaitymui								8	
Iš viso	16		32				48	92	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Galutinis atsiskaitymas – egzaminas	50%	Iki egzaminų laikymo laikotarpio pabaigos	Klausimynas su atvirais klausimais

Namų darbai: probleminiai klausimai seminaruose nagrinėjamiems tekstams	10%	Iki auditorinio darbo pabaigos	1 balas: užduodami klausimai nukreipti į teksto esmę, pamatines tekste keliamas idėjas. 0 balų: klausimai nukreipti į teksto detales; suformuluoti klausimai ne visiems semestro metu nagrinėtiems tekstams.
Aktyvus dalyvavimas seminaruose	40%	Iki auditorinio darbo pabaigos	Vertinant atsižvelgiama į: bendrą tekstų struktūros ir turinio išmanymą, pagrindinių sąvokų prasmės suvokimą, gebėjimą interpretuoti tekstus ir problemų analizę, aktyvumą diskusijose. 4 balai: seminaro užduotys atliktos puikiai, diskutuota, aktyvai pasisakyta seminarų metu; 3 balai: seminaro užduotys atliktos gerai, dažnai pasisakyta seminarų metu; 2 balai: seminaro užduotys atliktos ne visos, dažnai pasisakyta seminarų metu; 1 balai: seminaro užduotys atliktos ne visos, atmetinai, kartais pasisakyta seminarų metu; 0 balų: atlikta mažiau nei pusė seminarų užduočių, nepasisakyta seminarų metu arba praleista daugiau nei 1/3 seminarų. <u>Be pateisinamos priežasties praleidus daugiau nei 1/3 seminarų neleidžiama dalyvauti egzamine.</u>

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
K. Marx	1986	„1844 m. ekonominiai ir filosofiniai rankraščiai“ knygoje „Ankstyvieji filosofijos raštai“		Vilnius: Mintis
K. Marx ir F. Engels	1949-1950	Rinktiniai raštai	I-II t.	Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla
K. Marx ir F. Engels	1974	Vokiečių ideologija		Vilnius: Partijos istorijos institutas prie Lietuvos KP CK
A. Labriola	1974	„Apie istorinį materializmą“ (kn. <i>Filosofijos istorijos chrestomatija. XIX ir XX a. Vakarų Europos ir Amerikos filosofija</i>)		Vilnius: Mintis
G. W. F. Hegel	1990	<i>Istorijos filosofija</i>		Vilnius: Mintis
L. Feuerbach	1985	<i>Krikščionybės esmė</i>		Vilnius: Mintis
K. Korsch		„Why I am a Marxist“		https://www.marxists.org/archive/korsch/1934/why-marxist.htm
G. Lukacs	1987	Klasinė sąmonė	Problemos Nr. 36	Vilnius: VU
A. Gramsci	1969	Filosofijos ir istorijos problemos	Problemos Nr. 4	Vilnius: VU

M. Horkheimer ir Th. W. Adorno	2006	Apšvietos dialektika		Vilnius: Margi raštai
H. Marcuse	2014	Vienamatis žmogus		Kaunas: Kitos knygos
W. Benjamin	2005	Nušvitimai		Vilnius: Vaga
Papildoma literatūra				
G.D.H. Cole.	1967-1969	A history of socialist thought	I-V t.	London: Macmillan
D. Held	1995	Introduction to Critical Theory: Horkheimer to Habermas		Cambridge: Polity Press
M. Jay	1973	The dialectical imagination: a history of the Frankfurt School and the Institute of Social Research		Boston; Toronto: Little, Brown and Co.
L. Kolakowski	1982-1987	Main currents of marxism	I-III t.	Oxford: Oxford University Press